

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Агрополітичний звіт

APD/APB/08/2024

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ПОТОЧНОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В 2025 РОЦІ

Олег Юхновський

Київ, грудень 2024 року

Виконавці

Оперативний

Про проєкт «Німецько-український агрополітичний діалог» (АПД)

Проєкт «Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)» реалізується за підтримки Федеральним Міністерством продовольства та сільського господарства (BMEL) з 2006 року і наразі до 2024 року та за його замовленням через виконавця ТОВ ГФА Консалтинг Груп, а також робоче співтовариство, яке складається з ТОВ ІАК Аграр консалтинг (ІАК), Лейбніц-Інституту аграрного розвитку в країнах з перехідною економікою (ІАМО) та ТОВ АФЦ Агрікалчер енд Файненс Консалтантс.

Реципієнтом проєкту виступає Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України «Дорада». При реалізації важливих заходів для розвитку ринку землі, використання державних земельних площ та приватизації АПД працює у кооперації з ТОВ з управління та реалізації земель (BVVG). Бенефіціаром проєкту виступає Міністерство аграрної політики та продовольства України.

Проєкт має підтримувати Україну в питаннях розвитку сталого сільського господарства, ефективної переробної промисловості та підвищення міжнародної конкурентоспроможності відповідно до принципів ринкової та регуляторної політик та з урахуванням потенціалу розвитку, який виникає в рамках Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною. З цією метою Проєкт має надавати інформацію про німецький, а також міжнародний, європейський досвід з розробки рамкових аграрно-політичних умов, а також з організації відповідних аграрно-політичних установ.

www.apd-ukraine.de

Автор

Олег Юхновський

Дисклеймер

Це дослідження публікується за відповідальності Німецько-українського агрополітичного діалогу (АПД). Будь-які точки зору та результати, висновки, пропозиції чи рекомендації в дослідженні належать авторам і не обов'язково збігаються з думкою АПД.

© 2024 Німецько-український агрополітичний діалог
Всі права захищено.

Зміст

1. Аграрний сектор України в умовах війни	4
2. Збір врожаю, баланси попиту і пропозиції та прогнози експорту сільськогосподарської продукції на 2024/25 маркетинговий рік 5	
3. Зовнішня торгівля України сільсько-господарськими товарами у 2024 році.....	6
3.1. Експорт зернових культур	9
3.2. Експорт олійних культур	10
4. Ланцюги поставок сільськогосподарської продукції	12
5. Розвиток торговельних відносин України з ЄС та перспективи для подальшої лібералізації	13
6. Виконання Україною вимог у переговорному процесі вступу до ЄС	15
7. Основні напрямки забезпечення стійкості аграрного сектору в умовах війни та ефективності євроінтеграційних процесів	17
7.1 Основні напрямки забезпечення стійкості аграрного сектору.....	17
8. Підсумки і пропозиції.....	18
ДОДАТОК.....	21

1. Аграрний сектор України в умовах війни

Повномасштабна війна росії на території України болуче вплинула на кожного українця та зачепила всі галузі нашої економіки. Не виключенням став аграрний сектор України, який також постраждав від російської агресії. Наслідки війни відчула кожна сфера сільського господарства нашої країни.

Загальні втрати аграрної галузі перевищують 43 мільярди доларів США. Замінування сільськогосподарських земель та руйнування інфраструктури суттєво обмежують можливості для обробітку землі. Військові дії пошкодили понад 174 тис. км² територій, з яких багато земель залишаються небезпечними для використання.

Собівартість вирощування зернових культур у 2024 році залишається вищою за середні закупівельні ціни на внутрішньому ринку. Основні причини:

Подорожчання пального та технічного обслуговування.

1) Скорочення використання добрив на 40–50%, що знижує врожайність і якість продукції.

2) Руйнування значної кількості зерносховищ, що змушує фермерів платити за зберігання продукції в інших країнах.

Через війну понад 150 тисяч працівників сільського господарства залишили свої домівки. Це суттєво ускладнює організацію виробничого процесу. Дефіцит кваліфікованих працівників у поєднанні зі значними фізичними втратами техніки обмежує можливості підприємств.

Український експорт повернувся до довоєнних показників, що стало можливим завдяки ефективній роботі Українського зернового коридору та є важливим досягненням для економіки країни.

Загалом через Український коридор пройшло 2 985 суден, які доставляли українську продукцію до портів Африки, Азії, Європи та Америки.

Експорт 53,5 млн тонн агропродукції став ключовим фактором для забезпечення продовольчої безпеки в багатьох країнах.

У січні-жовтні 2024 року українські морські порти обробили 82,1 млн тонн вантажів, з них 50,7 млн тонн становить аграрна продукція. Це майже вдвічі перевищує показник 2023 року (46,1 млн тонн).

Порти Дунайського регіону залишаються надійним альтернативним маршрутом для українського експорту та критичного імпорту. Автотранспорт і залізничні шляхи через країни ЄС і надалі відіграють важливу роль, однак зростання витрат на логістику значно знижує конкурентоспроможність української продукції на світових ринках.

Аграрії диверсифікують ризики та розвивають нові ринки збуту в Африці, Азії та на Близькому Сході.

Європейський Союз залишається ключовим торговельним партнером України (52% від загального агропродовольчого експорту), попри обмеження і тимчасові заборони окремих європейських країн на імпорт окремих товарів.

Міжнародні партнери, зокрема ЄС і США, продовжують фінансово підтримувати український агросектор, включаючи надання грантів на закупівлю обладнання, розвиток логістики та розподіленої генерації.

Продовольча програма ООН (WFP) сприяє закупівлі українського зерна для гуманітарних цілей.

Уряд України реалізує низку державних програм, зокрема здешевленням кредитів для аграріїв, субсидуванням купівлі добрив та техніки. У 2024 році запроваджена програма підтримки фермерських господарств з тимчасово окупованих територій, включно з компенсацією витрат на розмінування.

2. Збір врожаю, баланси попиту і пропозиції та прогнози експорту сільськогосподарської продукції на 2024/25 маркетинговий рік

8 листопада 2024 року Департамент сільського господарства США (USDA) опублікував оновлений світовий прогноз балансу основних сільськогосподарських культур на 2024/25 маркетинговий рік.

Відповідно до прогнозів USDA, в 2024/25 МР показники України щодо пшениці та кукурудзи залишаться без змін. Виробництво пшениці оцінюється на рівні 22,9 млн т, експорт – 16,0 млн т. Щодо кукурудзи, то виробництво знаходиться на рівні 26,2 млн т, а експорт – 23,0 млн т.

Прогнозовані світові кінцеві запаси на 2024/25 МР по пшениці знизяться на 0,1 млн т до 257,6 млн т.

Світові кінцеві запаси кукурудзи на 2024/25 МР оцінюються на рівні 304,1 млн т, що на 2,4 млн т менше прогнозу попереднього місяця.

За даними Мінагрополітики станом на кінець жовтня 2024 року в Україні намолочено 63,2 млн тонн нового врожаю, з яких зернових культур – 43,4 млн тонн, олійних – 19,6 млн тонн. Збір зернових та зернобобових культур проведено на площі 8 849,8 тис. га при врожайності 49,0 ц/га.

Продовжується збір цукрових буряків, їх викопано на площі 155,4 тис. га, накопано 7 334 тис. тонн солодких коренів при врожайності 472,1 ц/га.

У листопаді, за оперативною інформацією з полів та враховуючи вплив погодних умов на цьогорічний урожай, оцінку виробництва зернових культур у 2024/25 МР АПК-інформ знизив до 52,5 млн. тонн (-12% до 2023/24 МР). Так, валовий збір пшениці очікується 21,5 млн. тонн, ячменю – 5,4 млн. тонн (-2%) та кукурудзи – 24,0 млн. тонн (-23%).

За оцінками АПК-інформ, внутрішнє споживання зерна в поточному сезоні може становити 14,6 млн тонн, з яких продовольче споживання – 3,9 млн тонн та кормова потреба – 6,9 млн тонн. Експортний потенціал зерна у 2024/25 МР оцінюється в 37,3 млн тонн (-26% до 2023/24 МР), з яких пшениці – 14,4 млн. тонн (-22%), ячменю – 2,6 млн. тонн (+3%) та кукурудзи – 20,0 млн тонн (-32%).

Залишки зернових на кінець 2024/25 МР можуть становити 4,5 млн. тонн. (табл. 1).

Таблиця 1 - Баланси попиту та пропозиції, тис. тонн

	2022/23	2023/24	2024/25	24/25до23/24
ЗЕРНОВІ ТА ЗЕРНОБОБОВІ				
Початкові запаси	16 270	8 158	3 764	-54%
Валовий збір	53 864	59 772	52 547	-12%
Загальна пропозиція	70 286	68 029	56 451	-17%
Споживання:	14 888	13 593	14 639	8%
продовольче	4 230	3 856	3 920	1,7%
кормове	6 625	5 840	6 935	18,8%
Експорт	47 240	50 672	37 295	-26%
Загальний розподіл	62 128	64 265	51 934	-19%
Кінцеві залишки	8 158	6 858	4 517	20%
ПШЕНИЦЯ				
Початкові запаси	5 891	3 238	759	-77%
Валовий збір	2 029	21 625	21 544	-0,4%
Загальна пропозиція	26 656	24 865	22 313	-10%
Споживання:	6 480	5 700	6 650	17%
продовольче	3 314	2 939	3 040	3%
кормове	1 500	1 200	2 000	67%
Експорт	16 938	18 406	14 400	-22%
Загальний розподіл	23 418	24 106	21 050	-13%
Кінцеві залишки	3 238	759	1 263	66%
ЯЧМІНЬ				
Початкові запаси	1 146	940	1 215	29%
Валовий збір	5 608	5 507	5 415	-2%
Загальна пропозиція	6 756	6 448	6 631	3%
Споживання:	3 100	2 750	2 850	4%
продовольче	35	35	30	-14%
кормове	2 300	2 000	2 100	5%
Експорт	2 716	2 483	2 550	3%
Загальний розподіл	5 816	5 233	5 400	3%
Кінцеві залишки	940	1 215	1 231	1%
КУКУРУДЗА				
Початкові запаси	8 324	3 272	992	-70%
Валовий збір	26 187	31 030	24 029	-23%
Загальна пропозиція	34 533	34 313	25 036	-27%
Споживання:	4 050	3 850	3 940	2%
продовольче	178	186	200	8%
кормове	2 500	2 300	2 500	9%
Експорт	27 210	29 471	20 000	-32%
Загальний розподіл	31 260	33 321	23 940	-28%
Кінцеві залишки	3 272	922	1 096	10%

3. Зовнішня торгівля України сільсько-господарськими товарами у 2024 році

За даними Державної митної служби України у січні – жовтні 2024 р., експорт продукції аграрного сектору становив понад 20,4 млрд. дол. США, що на 15,0% більше, ніж у відповідному періоді 2023 р.

Профіцит зовнішньоторговельного сальдо по групі товарів за УКТ ЗЕД (1-24) зріс на 18,1% і становив 14,2 млрд. дол. США.

У січні – жовтні 2024 р. частка товарів АПК в українському експорті усіх товарів становила 58,6%, проти 59,3% у січні – жовтні 2023 року.

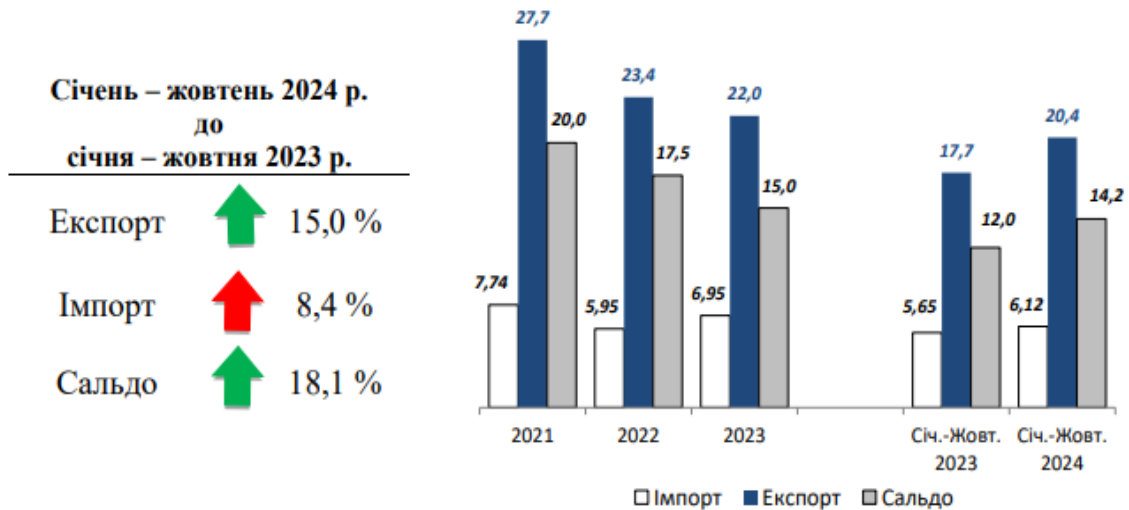

Рис 1. - Зовнішня торгівля агропродовольчою продукцією, млрд. дол. США

За січні – жовтні 2024 р. товарну структуру експорту агропродукцією найбільше сформували: олія соняшникова (26,6% валютної виручки від експорту товарів) кукурудза (19,8%), та пшениця (16,2%).

Рис 2. - Товарна структура експорту агропродовольчої продукції (у грошовому еквіваленті)

Оснoву імпорту товарів АПК становили риба морoжена, продукти для годівлі тварин та спирт етиловий менше 80 об. %– разом 16,1% від загальної вартості імпортованих товарів до України).

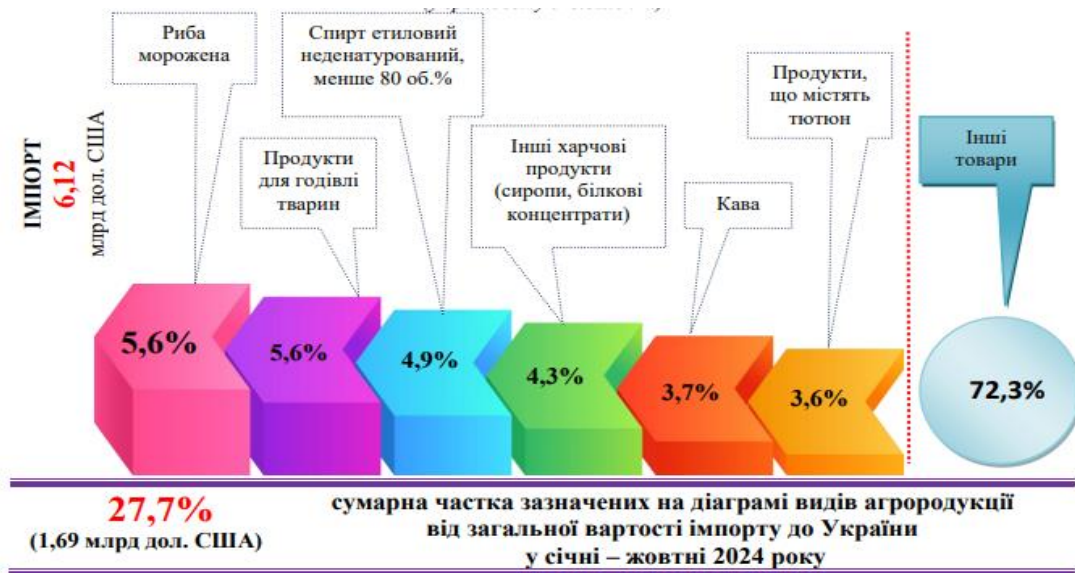

Рис 3. - Товарна структура імпорту агропродовольчої продукції (у грошовому еквіваленті)

Головними торговельними партнерами аграрної та харчової продукції є:

за експортом – Іспанія (11,1% від загального обсягу експорту української агропродукції), Нідерланди (7,0%), Туреччина (6,4%), Китай (6,0%), Польща (6,0%) та Єгипет (5,8%);

за імпортом – Польща (11,2% від загального обсягу імпорту Україною агропродукції), Італія (7,9%), Німеччина (7,8%), Туреччина (6,9%), Норвегія (4,1%) та Нідерланди (4,0%).

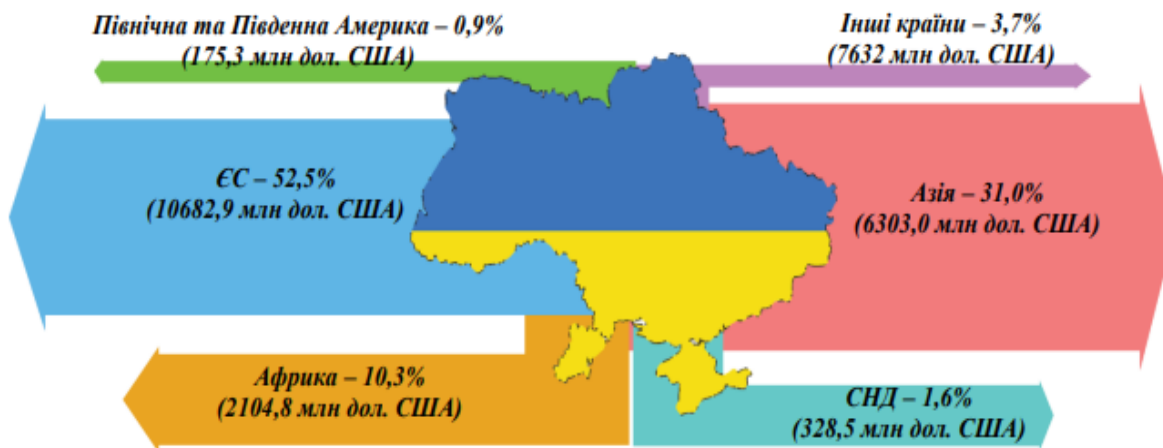

Рис 4. - Географічна структура експорту агропродовольчої продукції

3.1. Експорт зернових культур

За даними Державної митної служби України, загальний експорт зернових культур із України за січень-жовтень 2024 року досяг 47,6 млн. тонн, що на 29,6% більше у порівнянні з таким же періодом 2023 року, коли експорт становив 36,7 млн. тонн.

У цьому обсязі зернові культури, такі як пшениця, кукурудза, ячмінь та інші, продемонстрували різне зростання. Наприклад, експорт пшениці зріс на 41,4%, кукурудзи — на 19,4%, ячменю — на 70,5%, гречка та просо — на 70%, жито — на 55,4%, рис — на 38,7% та овес продемонстрував зростання у 6,7 рази. А експорт сорго, навпаки, зменшилося на 51,2%.

Середня експортна ціна за 10 місяців 2024 року у порівнянні до аналогічного періоду 2023 року на пшеницю зменшилась 190,9 до 177,8 дол. США/т, на жито з 224,6 до 192,4 дол. США/т, на ячмінь з 171,3 до 163,3 дол. США/т, кукурудзи з 199 до 164,8 дол. США/т, сорго - з 227,9 до 213,4 дол. США/т, гречка з 303 до 247,7 дол. США/т. Збільшились експортні ціни на овес з 243,6 до 260,3 дол. США/т та рис з 782,7 до 1728,6 дол. США/т.

Таблиця 2 - Порівняння групи «зернові культури» січень - жовтень 2024 року до січня – жовтня 2023 року

Вид продукції	Зміна вартості 2024 до 2023	Зміна ваги 2024 до 2023	Зміна середньої експортної ціни 2024 до 2023
Пшениця	+34,3%	+41,4%	-5,0%
Жито	+55,4%	+80,4%	-13,9%
Ячмінь	+67,7%	+75,4%	-4,4%

Овес	+6,7 разів	+7,5 раза	-10,8%
Кукурудза	-0,2%	+19,8%	-16,7%
Рис	+37,1 раза	+40,3 раза	-8,0%
Сорго зернове	-51,2%	-38,1%	-21,3%
Гречка, просо	+38,9%	+70,0%	-18,3%

В топ-5 країн-ринків збуту для українських зернових, як в минулому році, так і в нинішньому залишається, Китай, Іспанія, Єгипет, Туреччина. В 2024 році замість Румунії увійшла Італія.

У січні- жовтні 2024 року найбільше пшениці експортувалось з України до Іспанії – 52,7% від загальної вартості експортованих зернових культур до вказаної країни (5,17 млн. т за ціною 169,2 дол. США/т) та Єгипту - 42,7% від загальної вартості експортованих зернових культур до вказаної країни (1,77 млн т за ціною 186,4 дол. США/т). Також до Туреччини експорт склав 23,6% від загальної вартості експортованих зернових культур до вказаної країни (741,8 тис. т за ціною 167,0 дол. США/т)

Ячменю у січні-жовтні 2024 року найбільше експортувалось з України до Китаю - 28,1% від загальної вартості експортованих зернових культур до вказаної країни (1,25 млн. т за ціною 169,2 дол. США/т);

Кукурудзи у січні -жовтні 2024 року Україна найбільше екпортувала до Італії – 76,3% від загальної вартості експортованих зернових культур до вказаної країни (2,21 млн. т за ціною 163,9 дол. США/т).

3.2. Експорт олійних культур

Станом на червень 2024 р. в Україні переробили 17,4 млн. т насіння олійних культур, з яких 14,8 млн т соняшнику, 1,6 млн т сої та мільйон т ріпаку.

Експорт соняшникової олії у 2024 році склав 4,6 млн т, що на 13,7% більше за аналогічний період минулого року — 4,1 млн т. У вересні експорт соняшникової олії був на рівні 370,2 тис. т (+3,6%). За прогнозами, у 2024/25 МР виробництво соняшнику зменшиться до 12 -12,5 млн т, через скорочення посівних площ його на 2-3%. Водночас, виробництво соєвих бобів зростає до 5,1-5,5 млн т, завдяки збільшенню площ посіву на понад 46%. Виробництво насіння ріпаку очікується на рівні 3,4-3,6 млн т проти 4,1-4,4 млн т у 2023/24 МР.

У 2023/2024 МР експорт олії ріпакової досяг рекордної позначки у понад 420 тис. т. Вперше за всі роки в Україні перероблено 1,0 млн т насіння ріпаку (22,3% від урожаю 2023 року), і це незважаючи на те, що насіння ріпаку вважається переважно експортно спрямованою сировиною. Українська ріпакова олія впевнено виходить на ринки Китаю, ЄС, Малайзії, Сінгапуру та інших країн світу.

Експорт української соєвої олії у 2024 році склав 259,4 тис. т, що на 25% більше за минулорічний показник — 207,1 тис. т. У вересні соєвої олії експортували в обсязі 17,5 тис. т (+6,7%)

За січень-жовтень 2024 року експорт олійних культур з України склав близько 19,3 мільйонів тонн. Основні культури, які експортувалися, включають сою, ріпак і насіння соняшника. Щодо напрямків експорту, Україна активно постачала олійні культури до Європейського Союзу, Китаю, Індії, Туреччини, Єгипту та інших країн Азії та Близького Сходу.

Обсяг експорту сої у січні-жовтні 2024 р. склав близько 1,9 млн. тонн, що на 18% більше, ніж за аналогічний період минулого року. Це зростання зумовлено рекордним врожаєм 2023 року, який становив 4,8 млн тонн. Зокрема, в жовтні п.р. Україна експортувала рекордний місячний обсяг соєвих бобів – 675 тис. тонн, що майже втричі перевищило показник вересня та на 20% - попередній максимум (561,5 тис. тонн у жовтні 2019 р.). Ціна на внутрішньому ринку коливалася в межах 17,3–17,5 тис. грн/т, що впливало на експортні показники

Україна експортувала у січні-жовтні 2024р. приблизно 3,7 млн. тонн ріпаку, більша частина якого відправлялася до країн ЄС. Зокрема, у жовтні експорт ріпаку становив 476 тис. тонн, що на 29% поступається показнику вересня, проте на 9% перевищив показник жовтня 2023 р. А з початку поточного сезону (липень-жовтень) з України було експортовано 2,3 млн. тонн олійної, що на 13% перевищило показник в аналогічний період попереднього сезону та стало одним із найбільших показників для вказаного періоду за всю історію. Близько 93% (89% у минулому сезоні), або 2,15 млн. тонн, було відвантажено до Євросоюзу, що на 17% вище показника в аналогічний період сезону-2023/24. У розрізі країн ЄС на 68% збільшила імпорт українського ріпаку Німеччина та більш ніж у 6 разів - Бельгія. Окрім країн ЄС, майже у 2,5 раза збільшила закупівлю української олійної також Велика Британія.

Експорт соняшника зріс порівняно з попереднім роком через зниження внутрішнього попиту на переробку. Загальний обсяг перевищив 1 млн тонн, а середня експортна ціна залишалася під тиском через зниження світових цін на соняшникову олію. Усього з початку нового сезону переробка соняшнику на 4% перевищує показник в аналогічний період минулого року (вересень-жовтень) та становить близько 2,05 млн. тонн. В жовтні експорт соняшнику з країни збільшився вперше за досить тривалий період та становив 16 тис. тонн (максимум з травня 2024 р.). Основний обсяг було відвантажено до Іспанії, яка в п.р. теж недоотримала власний урожай олійної.

Серед топ-5 країн для збуту українських олійних культур – Німеччина (26,7%), Бельгія (15,5%), Нідерланди (12,3%), Єгипет (9,8%) та Туреччина (7,4%). Загальна частка цих п'яти країн в структурі українського експорту олійних культур – 71,7%.

Експорт олійних культур приніс 4,9 млн. дол. США за січень-жовтень 2024 р., що є значним зростанням. Для порівняння, у 2023 році ця цифра була меншою на понад 800 млн. дол. США. Основними культурами, які внесли значний вклад, є ріпак, соя, соняшник, і навіть льон та інші ніші культури.

Головними ринками залишаються країни ЄС, Азії та Близького Сходу, при цьому зростання експорту спостерігається до Німеччини, Польщі, Індії, Китаю та Туреччини.

Таблиця 3 - Порівняння групи «олійні культури» січень - жовтень 2024 року до січня – жовтня 2023 року

Вид продукції	Зміна вартості 2024 до 2023	Зміна ваги 2024 до 2023	Зміна середньої експортної ціни 2024 до 2023
Соя	+10,0%	+2,9%	+6,9%
Насіння льону	+3,7 раза	+3,1 раза	+18,0%
Насіння ріпака	+69,9%	+39,5%	+21,8%
Насіння соняшнику	-75,0%	-70,5%	-15,1%
Насіння інших олійних культур	+62,4%	+2,4 рази	-32,7%

Це було зумовлено підняттям експортних цін на основні культури. Зокрема, експортна ціна на сою збільшилася на 6,9%, насіння льону-на 18%, насіння ріпаку – на 21,8%. Експорт сої у натуральному вираженні зріс у 2,9 разів, а у вартісному на 10%. Ріпаку експортували на 39,5% більше в натуральному вираженні та на 69,9% у вартісному вираженні.

Найгірша ситуація з соняшником: падіння експорту у натуральному вираженні за 10 місяців 2024 р. у порівнянні до аналогічного періоду 2023 р. становило 70,5%, а у вартісному вигляді – 75%

4. Ланцюги поставок сільськогосподарської продукції

У 2024 році Україна відновила довоєнні показники експорту агропродовольчої продукції, що стало можливим завдяки ефективній роботі Українського зернового коридору та є важливим досягненням для економіки країни. Українські морські порти обробили 91,1 млн тонн вантажів з початку 2024 року, що на 70% перевищує показники аналогічного періоду минулого року. Значний обсяг продукції також експортується через Дунайські порти, залізничні шляхи та автомобільні пункти пропуску на західному кордоні. Зокрема:

Морський транспорт. Лідером серед перевезених вантажів залишаються зернові – їхній обсяг зріс до 56,1 млн тонн проти 39,4 млн тонн роком раніше. Основними портами залишаються Одеса, Чорноморськ і Південний.

Річкові порти. Порти на Дунаї, зокрема Рені, Ізмаїл та Усть-Дунайськ, продовжують відігравати важливу роль. У вересні 2024 року через ці порти експортовано понад 2,5 млн тонн агропродукції. Румунія є важливим партнером у логістичних процесах, підтримуючи транзит через свої території.

Залізничний транспорт. Частка залізниці в експорті агропродукції зросла до 25% у 2024 році. У порівнянні з попереднім роком, обсяги перевезень залізничним транспортом збільшилися на 18%, досягнувши рекордного показника з початку

війни. Основні потоки спрямовуються через пункти пропуску на кордоні з Польщею, Угорщиною та Словаччиною.

Автомобільний транспорт. Частка залишається найменшою (близько 2-3%), цей вид транспорту забезпечує критично важливі доставки в прикордонні країни. У жовтні 2024 року було експортовано 410 тис. тонн агропродукції автотранспортом. Найбільші обсяги пройшли через пункти «Порубне – Сірет» (74 тис. тонн) і «Чоп – Захонь» (68 тис. тонн).

Експорт агропродукції забезпечив майже 60% валютних надходжень в Україну та став ключовим фактором для забезпечення продовольчої безпеки в багатьох країнах.

5. Розвиток торговельних відносин України з ЄС та перспективи для подальшої лібералізації

У 2024 році Європейська Комісія продовжила до 5 червня 2025 року (включно) заходи з тимчасової лібералізації торгівлі з Україною, які охоплюють скасування усіх мит, тарифних квот і захисних заходів щодо імпорту походженням з України.

Посли країн-членів Євросоюзу домовилися про подовження лібералізації торгівлі з Україною на наступних умовах:

посилена версія існуючого захисного механізму, який застосовуватиметься на основі регулярного моніторингу, дозволяючи Європейській Комісії застосовувати будь-які заходи за умови виконання певних умов;

новий автоматичний захисний механізм, який зобов'яже Європейську Комісію в разі потреби запровадити квоти, якщо імпорт птиці, яєць, цукру, вівса, кукурудзи, круп і меду перевищує середнє арифметичне обсягів, імпортованих у другій половині 2021 року, у 2022 та 2023 роках.

Це компромісна угода із Францією та Польщею, які вимагали включити до розрахунків увесь 2021 рік.

Для посилення контролю торгівлі з ЄС в режимі АТМ Уряд України ухвалив Постанову про запровадження режиму експортного забезпечення для окремих видів агропродукції. Документ спрямований на збільшення податкових надходжень до держбюджету, регулювання платіжного балансу України, мінімізацію безконтрольного відпливу валюти з України та зловживань під час здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Зазначені вимоги поширюються на експорт меду, горіхів, пшениці та суміші пшениці й жита (меслин), жита, ячменю, вівса, кукурудзи, соєвих бобів, насіння ріпаку, насіння соняшнику, олії соєвої, олії соняшnikової, олії ріпакової, макухи.

Лібералізація торгівлі з ЄС мала суттєвий вплив на аграрний сектор України та економіку в цілому. Для порівняння, частка ЄС в загальному експорті аграрної продукції з України збільшилась із 27.7% в 2021 році до 56.6% в 2023 році.

Оновлений режим АТМ працює із врахуванням запроваджених обмежень на обсяги безмитного імпорту «чутливих» агро-продовольчих товарів. Принцип «екстреного гальмування» вже показав свою дієвість для контролю імпорту з

України цукру, яєць та вівса. Таким чином, спільний ринок ЄС не зазнає жодного негативного впливу від імпорту з України.

Виглядає цілком обґрунтованим та доцільним подовження дії режиму Автономних торговельних преференцій ЄС для України, затвердженого Радою ЄС та 23 квітня 2024 року підтриманого Європейським Парламентом, до початку дії європейських інструментів передвступної підготовки для України замість перегляду Угоди про Асоціацію.

Окрім того, наявні можливості подальшої лібералізації торгівлі між Україною та ЄС, для цього необхідно:

Переглянути механізм розподілу квоти на цукор в рамках принципу «екстреного гальмування» режиму Автономних торговельних преференцій ЄС для України.

Йдеться про можливий розмір експорту (код УКТ ЗЕД 1701) у 262.6 тис. тонн за календарний рік. Зазначене обмеження було покликане захистити інтереси європейських фермерів та виробників цукру, які вбачали в українському цукрі небезпеку.

Водночас, згідно з даними ЄС щодо балансів попиту та пропозиції на цукор, ринок ЄС постійно відчуває дефіцит цукру. Імпорт цукру в 2023/24 МР році очікується на рівні 1.6 млн тонн (без урахування продуктів переробки), з якого імпорт з України становить 497.6 тис. тонн. Прогноз імпорту на 2024/25 МР – 1.35 млн. тонн.

Відтак, запропонований механізм розрахунку квоти на цукор не відповідає інтересам ні України, ні ЄС, і потребує перегляду.

Вивести мальтодекстрин із квоти на цукор в рамках принципу «екстреного гальмування» режиму Автономних торговельних преференцій ЄС для України.

До цукрової квоти включено товари, які, фактично не є цукром або його відповідником. Так, в квоту цукру входить мальтодекстрин, виробники якого також не можуть експортувати свій товар до ЄС через запроваджені обмеження.

У зв'язку з цим, виробникам мальтодекстрину доводиться здійснювати експорт зі сплатою захисного ввізного мита або взагалі його зупиняти, як в 2024 р., що призводить до зриву поставок відповідно до експортних контрактів.

Необхідність виведення мальтодекстрину із квоти на цукор зумовлена також тим, що цей продукт принципово відрізається від цукру: сировиною, технологією виготовлення продукту та сферою застосування.

Імпорт мальтодекстрину в ЄС з України за січень-березень 2024 року становить 2 144 тонни, і це 2% в загальному імпорті за цукровою квотою за той же період (91 533 тонни), що був поставлений за квотою.

Відокремити тарифні квоти для експорту пшеничного борошна та зерна пшениці в рамках принципу «екстреного гальмування» режиму Автономних торговельних преференцій ЄС для України.

Поєднання в одній тарифній квоті обсягів пшениці та пшеничного борошна (продукту переробки) призводило до того, що експорт пшеничного борошна в

рамках тарифної квоти був фактично обмежений значними обсягами експорту пшениці.

Під час запровадження Автономних торгівельних преференцій експорт українського пшеничного борошна до ЄС зріс з 0,1 тис. тонн у 2021 року до 28,4 тис. тонн у 2022 році і 74,4 у 2023 році. Відповідно, частка експорту пшеничного борошна в напрямку ЄС в загальному обсязі сягала у 2021 році – менше 1%, в 2022 році – 38%, а в 2024 році – 54%.

Це обумовлено тим, що до повномасштабного вторгнення основні потоки пшеничного борошна йшли морем контейнерами в бік Африки, південно-східної Азії та арабських країн, що сьогодні не є можливим, так як контейнерні лінії не заходять в Україну.

6. Виконання Україною вимог у переговорному процесі вступу до ЄС

23 червня 2022 року Європейська Рада надала Україні статус кандидата на вступ у ЄС, після цього Європейська Комісія висунула сім вимог, які має виконати Україна для початку переговорного процесу.

А уже 21 червня 2024 року Рада ЄС ухвалила загальну позицію Євросоюзу, включаючи рамкові умови для переговорів про вступ з Україною.

Ключові етапи вступу в ЄС, на яких зараз перебуває Україна, та наступні кроки:

25 січня 2024 року – Єврокомісія проводить офіційний скринінг відповідності національного законодавства праву ЄС.

лютий – травень 2024 – Єврокомісія проводить пояснювальні сесії щодо переговорних розділів.

з липня 2024 – Двосторонні зустрічі, на яких Україна презентує стороні ЄС стан відповідності національного законодавства праву ЄС по кожному переговорному розділу.

очікується на початку 2025 – Європейська Комісія презентує звіт щодо відповідності законодавства України праву ЄС по першому переговорному кластеру.

12 березня 2024 – Єврокомісія представляє Європейській Раді проєкт переговорної рамки щодо України.

21 червня 2024 року – держави-члени ЄС затвердили переговорні рамки для України та Молдови у червні 2024.

до жовтня 2024 – Україна виконує рекомендації Єврокомісії у межах Пакету розширення згідно урядового плану, затвердженого 9 лютого 2024.

Уряд України створив 36 переговорних груп, для організації та координації процесу переговорів.

Аграрний сектор, за прогнозами експертів, буде одним із найскладніших напрямків переговорного процесу про приєднання України до ЄС.

Зокрема, особливої уваги буде потребувати імплементація європейської практики в частині благополуччя тварин, низки екологічних аспектів, розвитку сільських територій.

На сьогодні Україна активно працює над оновленням експортної стратегії, враховуючи нові можливості та виклики, що виникають через більш вимогливу політику ЄС щодо української сільгосппродукції. Мінагрополітики спільно з Міністерством економіки України та міжнародними експертами розробляє нові підходи, які охоплюють:

адаптацію до стандартів ЄС: українські виробники мають адаптувати свою продукцію до вимог і стандартів ЄС, щоб забезпечити доступ до європейського ринку;

переорієнтацію ринків збуту: важливо знайти нові ринки збуту та розширити географію експорту;

розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю: зміна структури експорту на користь продукції з вищою доданою вартістю допоможе збільшити доходи фермерів.

Кабінет міністрів України затвердив стратегію розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках.

Це одне із зобов'язань згідно з програмою підтримки економіки Ukraine Facility від Європейського Союзу.

Вона передбачає чітке визначення пріоритетів та створення сприятливих умов для розвитку сільського господарства та сільських територій України. Стратегія розроблена з урахуванням потреби змін в агросекторі, зокрема пов'язаних з наданням Україні статусу кандидата на вступ до ЄС та інших міжнародних зобов'язань.

Документ містить сім стратегічних цілей, у кожному з яких включено візію та підцілі:

Розбудова інклюзивної політики розвитку сільського господарства та сільських територій: інституційна спроможність.

Гарантування суспільних потреб у високоякісних, поживних та безпечних харчових продуктах: досягнення продовольчої безпеки.

Забезпечення стійкості сільськогосподарського сектору: підтримка стабільного та справедливого доходу виробників, підвищення їх конкурентоспроможності.

Ефективне використання земель: розмінування, земельна реформа.

Кліматично орієнтоване сільське господарство: пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптація до них.

Модернізація аграрного сектору: розвиток переробки, інновації, цифровізація та обмін знаннями

Створення умов для розвитку сільських територій.

Їх реалізація передбачається до 2030 року.

У 2024 році Верховною Радою України ухвалено важливі євроінтеграційні нормативно-правові акти, а саме:

Закон України "Про виноград, вино та продукти виноградарства" від 22.08.2024 № 3928-IX;

Закон України "Про приєднання України до Угоди про заходи держави порту з недопущення, стримування та ліквідації незаконного, непідзвітного та нерегульованого рибальства" (ухвалено 21.11.2024року);

у Комітетах ВРУ опрацьовуються законопроекти та акти, спрямовані на імплементацію європейських директив і регламентів, створення законодавчого поля для самоврядних громадських організацій в АПК, створення виплатної Агенції, а також низка інших актів.

Мінагрополітики та Держпродспоживслужба активно працюють над інтеграцією у світові системи регулювання обігу насіння (приєднання до насінневих схем OECD, ISTA та визнання еквівалентності сертифікаційних процедур ЄС) відкриває значний потенціал для подальшого розширення географії постачання насіння вітчизняного виробництва.

7. Основні напрямки забезпечення стійкості аграрного сектору в умовах війни та ефективності євроінтеграційних процесів

Широкомасштабна російська агресія, що триває вже третій рік, суттєво змінила аграрний сектор України. Попри масштабні збитки та труднощі, агросектор залишається однією з ключових галузей економіки, що забезпечує внутрішню продовольчу безпеку та вагомий внесок у експорт.

Європейський Союз, реагуючи на виклики війни, запровадив безпрецедентні заходи підтримки, включаючи повну лібералізацію торгівлі українською продукцією та програму Ukraine Facility, спрямовану на економічну стійкість України. Ці кроки стали рятівним колом для українського експорту, однак виявили низку системних проблем, які необхідно вирішувати для досягнення взаємовигідної інтеграції з ЄС.

Україна поступово нарощує співпрацю з країнами ЄС у напрямку гармонізації стандартів і спрощення торгових процедур. Однак для довгострокової стійкості необхідно розвивати альтернативні експортні шляхи через країни Балтії, Туреччину та Близький Схід та підвищувати конкурентоспроможності продукції через впровадження стандартів сталого виробництва та органічного землеробства.

Українські аграрії стикаються зі значним фінансовим тиском: собівартість вирощування зернових та інших культур у 2024 році залишається значно вищою за закупівельні ціни. Це зумовлено здорожчанням логістики, пального, добрив та агрохімікатів. Зменшення державної підтримки й складний доступ до кредитів ускладнюють інвестиції в модернізацію та стійкий розвиток.

7.1 Основні напрямки забезпечення стійкості аграрного сектору

Забезпечення фінансової стабільності аграрного сектору

Субсидії та пільгове кредитування: надання фінансової підтримки фермерам для закупівлі техніки, добрив, насіння та відновлення аграрної інфраструктури.

Фінансування на розмінування земель: виділення коштів для очищення сільськогосподарських угідь від вибухонебезпечних предметів.

Розвиток страхування сільськогосподарських ризиків: запровадження доступних програм страхування для захисту від ризиків, пов'язаних із війною та природними катаклізмами.

Підтримка експорту та зниження логістичних витрат.

Оптимізація альтернативних логістичних маршрутів: Розширення можливостей експорту через Дунайські порти, залізничні коридори та автомобільні маршрути.

Інвестиції у портову інфраструктуру: Збільшення потужностей для перевалки сільськогосподарської продукції в портах Дунайського регіону.

Дипломатична підтримка: проведення переговорів з ЄС для усунення митних і бюрократичних бар'єрів, а також протидія заборонам на імпорт з боку окремих країн.

Підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку.

Розширення ринків збуту: активне просування української продукції в країнах Азії, Африки та Близького Сходу.

Зменшення залежності від зернових культур: розвиток виробництва продукції з доданою вартістю, наприклад, органічної продукції чи готових харчових продуктів.

Відновлення та розвиток критичної інфраструктури

Інфраструктурна підтримка: інвестиції у модернізацію транспортних коридорів для експорту української продукції, включаючи залізничні сполучення та порти в Дунайському регіоні.

Розширення прикордонної інфраструктури: створення нових пунктів пропуску для полегшення торгових потоків.

Енергетична співпраця

Підтримка агросектору в переході на ВДЕ: інвестування у встановлення біогазових і сонячних установок на базі фермерських господарств.

Розвиток ринку біопалива: використання аграрних залишків для виробництва екологічно чистого палива, яке може постачатися до країн ЄС.

Війна створила безпрецедентні виклики для українського аграрного сектору, але водночас відкрила нові можливості для співпраці з ЄС. Подальша інтеграція до європейського ринку, диверсифікація експорту та модернізація галузі залишаються ключовими пріоритетами для відновлення та стійкого розвитку агропромислового комплексу України.

8. Підсумки і пропозиції

За результатами аналітичного огляду поточного стану агропродовольчого сектору та напрямків розвитку аграрної торговельної політики України у 2025 році підготовлені Пропозиції (таблиця 1) щодо тем для розгляду Робочою групою АПД з питань торговельної політики у 2025 році.

У пропозиціях також враховані й актуальні проблеми агробізнесу, які потребують системного вирішення та можуть стати предметом уваги членів робочої групи.

Пропозиції щодо тем для розгляду Робочої групи не є вичерпними і обов'язковими, а лише пропонуються для обговорення, узгодження та можливого врахування у подальшій роботі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ. Зовнішньоторговельний обіг окремих груп продукції АПК за січень – жовтень 2024 року
2. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД АПК-Інформ № 44 листопад 2024

ДОДАТОК

Пропозиції щодо можливих тем для розгляду в рамках Робочої групи АПД з аграрної торгової політики України у 2025 році

	Тема	Актуальність	Результати
1.	Підтримка інституційної спроможності асоціацій агропродовольчої сфери України	<p>Асоціації агропродовольчої сфери в Україні відіграють вирішальне значення для виробників, зокрема в питаннях ефективної конкуренції як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.</p> <p>Розбудова інституційного потенціалу підвищує здатність цих асоціацій служити платформами для обміну знаннями, лобювання та представлення інтересів членів.</p> <p>Основними проблемами розвитку агропродовольчих асоціацій є відсутність структурованої підтримки для впровадження сучасних моделей управління та адвокації, обмежена здатність виходити на міжнародні ринки, що перешкоджає потенціалу зростання експорту, недостатня підготовка та ресурси для підтримки членів, особливо дрібних власників у адаптації до вимог ЄС, Зеленого курсу та впровадження сучасних стандартів.</p> <p>Посилення інституційної спроможності асоціацій агропродовольчої сфери узгоджується з Зеленою угодою та зусиллями України щодо інтеграції в ЄС, забезпечуючи кращу відповідність нормативним нормам, таким як EUDR, RED II та SPS (санітарні та фітосанітарні заходи).</p> <p>Розбудова інституційної спроможності має важливе значення для виконання вимог вступу до ЄС, особливо у розвитку організованих продовольчих систем та системи сталого виробництва.</p>	<p>Налагодження ефективної співпраці українських асоціацій агропродовольчої сфери з європейськими інституціями (Європейська Рада, Європейська Комісія, Директорат Агро ЄК, COPA-COGECA, асоціації виробників та наукові установи)</p> <p>Формування та просування узгоджених позицій українського агросектору в подальшій лібералізації торгівлі України і ЄС</p> <p>Організація ділових візитів, торгових місій та участь у міжнародних агропродовольчих ярмарках.</p> <p>Програми обміну досвідом з асоціаціями ЄС для сприяння модернізації.</p> <p>Підтримка семінарів з відповідності законодавству ЄС в рамках зеленого курсу (наприклад, EUDR, органічні сертифікати).</p> <p>Семінари та тренінги з управління, фінансового менеджменту та стратегічного планування для асоціацій.</p>
2.	Підтримка розбудови системи для моніторингу стану аграрного сектору України та прийняття рішень державної політики	<p>Ефективна система моніторингу має вирішальне значення для розробки політики в агропродовольчому секторі на основі фактичних даних. Вона забезпечує прийняття обґрунтованих рішень, ефективний розподіл ресурсів і узгодження з національними пріоритетами та пріоритетами ЄС.</p> <p>Система моніторингу підтримує реалізацію Зеленої угоди та інтеграцію України в ЄС, зокрема у відповідності до європейських</p>	<p>Дослідження щодо структури сільськогосподарського виробництва в Україні.</p> <p>Досвід функціонування системи FADN в Німеччині та використання при формуванні державної агропродовольчої політики.</p>

		<p>стандартів сталого розвитку сільського господарства та сільських територій.</p> <p>В Україні відсутня комплексна та уніфікована система моніторингу сільськогосподарських даних для оцінки виробничих структур, продуктивності та тенденцій розвитку сільської місцевості.</p> <p>Обмежений доступ до високоякісних даних перешкоджає спроможності уряду сформулювати цілеспрямовану агропродовольчу політику та вирішувати такі нові виклики, як зміна клімату, волатильність на ринку та зменшення кількості населення в сільській місцевості.</p>	<p>Досвід Німеччини в формуванні показників моніторингу стану функціонування та розвитку сільських територій.</p> <p>Створення основи для інтеграції даних моніторингу в процес прийняття рішень державної політики.</p> <p>Встановлення та розвиток партнерства між Німецькими та Українськими дослідницькими установами та регіональними органами влади для підтримки системи розбудови системи для моніторингу стану аграрного сектору України та прийняття рішень державної політики.</p>
3.	<p>Посилення стратегічної автономії ЄС завдяки розбудові ланцюгів доданої вартості агропродовольчими товарами між Україною та ЄС</p>	<p>Пандемія COVID-19 і повномасштабна війна в Україні підкреслили залежність ЄС від зовнішніх джерел важливих агропродовольчих товарів.</p> <p>Зміцнення ланцюжків створення вартості за допомогою України як ключового партнера узгоджується зі стратегічними цілями ЄС щодо зменшення залежності від імпорту з регіонів за межами Європи.</p> <p>Розвиток ланцюгів доданої вартості між Україною та ЄС сприяє взаємній вигоді: Україна отримує експортні можливості та економічне зростання, тоді як ЄС посилює продовольчу безпеку та стабільність ланцюга поставок.</p> <p>Українським виробникам часто бракує знань про вимоги ринку ЄС, стандарти виробництва та процеси сертифікації.</p>	<p>Дослідження щодо можливості зменшення імпортозалежності ЄС в певних агро-продовольчих продуктах за рахунок поставок з України.</p> <p>Організація тренінгів для виробників в Україні з інформацією про потреби та виробничі стандарти.</p> <p>Робота щодо аргументації продовження режиму АТП для України.</p> <p>Визначення потенціалу та підтримка розробки інвестиційних проектів в агропродовольчому секторі України для ЄС.</p>
4.	<p>Імпорт російських та білоруських агропродовольчих товарів на ринок ЄС, моніторинг та аналіз впливу</p>	<p>ЄС ввів санкції та обмеження на імпорт з Білорусі (РБ) і Росії (РФ) через війну проти України. Ці обмеження мають на меті послабити економічний вплив цих держав, одночасно підтримуючи стратегічну автономію ЄС.</p> <p>Моніторинг і аналіз впливу цих обмежень має важливе значення для забезпечення відповідності та виявлення слабких місць у правозастосуванні. Окрім того, важливий аналіз імпорту російських та білоруських</p>	<p>Дослідження щодо впливу обмежень ЄС на поставки агропродовольчих товарів із РБ та РФ.</p> <p>Аналітична записка щодо можливостей викривлень та обходу обмежень ЄС на поставки агропродовольчих товарів із РБ та РФ за рахунок держав-членів ЄАВТ.</p>

		<p>товарів через Польщу, для продовження перемовин України з ЄС у подальшій лібералізації торгівлі.</p> <p>Зростає занепокоєння з приводу потенційного обходу обмежень ЄС через сторонні країни, такі як країни-члени Європейської асоціації вільної торгівлі (ЕАВТ), або практики неправильного маркування та реекспорту.</p> <p>Такі спотворення можуть підірвати ефективність санкцій ЄС, порушити чесну конкуренцію та вплинути на український експорт сільськогосподарської продукції до ЄС.</p> <p>Україна, як надійний і стратегічно орієнтований партнер, має потенціал замінити обмежений імпорт агропродовольчої продукції з РБ і РФ до ЄС.</p>	
5.	<p>Вплив концентрації сільськогосподарських земель на конкурентоспроможність та ринки</p>	<p>Концентрація власності на землю сільськогосподарського призначення має вирішальне значення для конкурентоспроможності та динаміки ринку. Надмірна концентрація може призвести до монополізму, обмеження доступу дрібних землевласників до ринку та спотворень на ринках оренди та купівлі землі.</p> <p>Забезпечення збалансованої структури землі сприяє чесній конкуренції, підвищує продуктивність і сприяє розвитку сільської місцевості.</p> <p>Німеччина має добре налагоджену систему управління сільським господарством, яка забезпечує збалансований розподіл землі та сприяє конкурентним ринкам і сталому розвитку. Порівняльний аналіз структури власності на землю та виробників між Німеччиною та Україною може дати цінну інформацію щодо вирішення проблем на ринку землі в Україні.</p> <p>Концентрація сільськогосподарських земель може створювати такі ризики, як зниження конкурентоспроможності, обмежені можливості для малих і середніх фермерських господарств і потенційний соціально-економічний дисбаланс у сільській місцевості.</p> <p>Нерегульована концентрація землі може підірвати ринкову справедливість та перешкодити зусиллям щодо інтеграції в ЄС.</p> <p>Глобальний досвід ОЕСР в оцінці ринкової конкурентоспроможності та розробці політичних рамок робить її участь надзвичайно</p>	<p>Порівняльний аналіз структури сільського господарства в Україні та Східній Німеччині.</p> <p>Залучення фахівців ОЕСР з питань конкурентоспроможності для оцінки впливу концентрації сільськогосподарських земель на викривлення ринкових відносин.</p> <p>Рекомендації щодо використання державної допомоги в агропродовольчому секторі для усунення потенційних викривлень ринкових відносин.</p>

		<p>важливою для оцінки впливу концентрації земель в Україні.</p> <p>Співпраця з експертами ОЕСР може надати рекомендації, засновані на фактичних даних, щодо усунення викривлень ринку та підвищення конкурентоспроможності.</p>	
6.	<p>Побудова в Україні повноцінної європейської моделі системи контролю харчових продуктів «від лану до столу».</p>	<p>У планах роботи Мінагрополітики на 2025 рік передбачається завершення імплементації Регламенту (ЄС) 2017/625 та приведення національної системи контролю за дотриманням законодавства у сфері санітарних та фітосанітарних заходів у відповідність із законодавством ЄС, створення нормативно-правового поля та перегляд проблематики законодавства у сфері безпечності харчових продуктів, здоров'я та благополуччя тварин, здоров'я рослин, а також завершення адаптації законодавства України у сфері СФЗ до вимог законодавства ЄС в рамках Угоди про асоціацію.</p> <p>Європейське законодавство у цій сфері постійно оновлюється та змінюється, що потребує системного моніторингу цих змін для ефективного напрацювання проєктів законодавства України максимально наближених до норм права ЄС.</p>	<p>Налагодження ефективної співпраці Мінагрополітики та Держпродспоживслужби України з Федеральним міністерством сільського господарства та продовольства Німеччини (BMEL) і Представництвом Німеччини при ЄС для обміну інформації, консультації у сфері СФЗ.</p> <p>Залучення українських експертів в якості спостерігачів при обговоренні змін до законодавства права ЄС, що дасть можливість передбачити майбутні оновлення та оперативніше приймати відповідні зміни в законодавстві України.</p> <p>Вивчення практичного досвіду країн ЄС, як позитивного так і негативного щодо процесу впровадження в практику європейських норм.</p> <p>Обмін інформацією українських та німецьких фахівців з питань регулювань в частині роботи системи офіційного контролю безпечності харчових продуктів у відповідності до вимог Регламенту ЄС 2017/625 переваги та виклики в порівнянні із минулим регулюванням ЄС (Рег. ЄС 882/2004).</p> <p>Практична допомога в рамках обміну досвідом найкращих практик в ЄС з питань СФЗ.</p>
7.	<p>Сприяння реалізації директиви ЄС «Про недобросовісну торговельну практику в ділових відносинах у ланцюжку поставок сільськогосподарської</p>	<p>Ефективна система моніторингу має вирішальне значення для розробки політики в агропродовольчому секторі на основі фактичних даних. Він забезпечує прийняття обґрунтованих рішень, ефективний розподіл ресурсів і узгодження з національними пріоритетами та пріоритетами ЄС.</p>	<p>Дослідження щодо результатів впровадження Директиви 2019/633 в ЄС та впливу на агро-продовольчих сектор.</p>

	<p>та харчової продукції»</p>	<p>Система моніторингу підтримує реалізацію Зеленої угоди та інтеграцію України в ЄС, зокрема у відповідності до європейських стандартів сталого розвитку сільського господарства та сільських територій.</p> <p>В Україні відсутня комплексна та уніфікована система моніторингу сільськогосподарських даних для оцінки виробничих структур, продуктивності та тенденцій розвитку сільської місцевості.</p> <p>Обмежений доступ до високоякісних даних перешкоджає спроможності уряду сформулювати цілеспрямовану агропродовольчу політику та вирішувати такі нові виклики, як зміна клімату, волатильність на ринку та зменшення кількості населення в сільській місцевості.</p> <p>Недобросовісні торгові практики підривають довіру, конкурентоспроможність і сталість у ланцюзі постачання сільськогосподарської продукції, непропорційно впливаючи на малих і середніх виробників.</p> <p>Директива ЄС 2019/633 забезпечує основу для запобігання недобросовісним торговим практикам, забезпечуючи більш справедливе та прозоре торгове середовище.</p> <p>Імплементация Директиви 2019/633 посилює правову базу України та зміцнює довіру з європейськими партнерами, сприяючи більш плавній інтеграції в ланцюги постачання ЄС.</p> <p>Обмежена переговорна сила для малих і середніх виробників в аграрному секторі України наражає їх на потенційні недобросовісні практики, такі як затримка платежів, односторонні зміни контрактів і непрозоре ціноутворення.</p> <p>Відсутність обізнаності та інституційної спроможності боротися з недобросовісним торговим практикам лишає виробників вразливими, стримуючи інновації та зростання.</p>	<p>Організація семінари та вебінари для агро-виробників щодо підвищення обізнаності про недобросовісні торговельні практики та переваги дотримання Директиви 2019/63.</p> <p>Розробка навчальних модулів для галузевих асоціацій та державних установ щодо системи моніторингу недобросовісних торговельних практик.</p>
8.	<p>Удосконалення системи мінімального податкового зобов'язання (МПЗ) в Україні.</p>	<p>Заявленою метою запровадження у 2021 році Мінімального податкового зобов'язання (МПЗ) це боротьба з тінювими ринками сільськогосподарської землі та продукції, яка була активно підтримана провідними асоціаціями агробізнесу – переважно представниками середнього та великого агробізнесу.</p>	<p>Дослідження економічного та соціального впливу МПЗ на різні категорії сільгоспвиробників, з акцентом на дрібні фермерські господарства та сімейні ферми.</p> <p>Аналіз впливу МПЗ на конкурентоспроможність сільського</p>

	<p>Наразі існує нагальна потреба у аналізі досягнення задекларованої мети і цілей МПЗ та на відповідність європейському податковому праву.</p> <p>Оскільки, запровадження МПЗ призвело до суттєвого збільшення податкового навантаження на фізичних осіб, сімейні ферми, малі фермерські господарства, інших малих суб'єктів господарювання.</p> <p>Нерівність в оподаткуванні проявляється, в першу чергу щодо малих виробників, яка, до того ж, посилюється недосконалістю механізмів їх державної підтримки, складністю отримання субсидій, доступу до кредитування тощо.</p> <p>Така ситуації загрожує суттєво поглибити соціально-економічну нерівність між міськими та сільськими регіонами.</p> <p>Україна потребує надійної та справедливої системи оподаткування в агросекторі у відповідності регулюванням і практикам ЄС.</p>	<p>господарства та розвиток сільських територій у порівнянні з країнами-членами ЄС із подібними моделями оподаткування.</p> <p>Сприяти діалогу із стейкхолдерами для збору відгуків про впровадження МПЗ та визначення потенційних напрямків вдосконалення державної політики.</p>
--	--	--